

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Teie 28.01.2025
Meie 11.02.2025 nr 4/23

Arvamuse esitamine välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (548 SE) kohta

Lugupeetud Hendrik Johannes Terras!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikogu põhiseaduskomisjoni võimaluse eest avaldada välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (548 SE) kohta arvamust ja esitada ettepanekuid.

Esitasime eelnõu kooskõlastusringi ajal Siseministeriumile eelnõu muutmiseks mitmeid kommentaare ja ettepanekuid. Peame väga positiivseks, et Siseministerium arvestas mitme Kaubanduskoja ettepanekuga ja jättis eelnõust välja tingimusi, mis oleksid hakanud ebamõistlikult takistama välismaalaste tööle võtmist.

Samas näeme, et eelnõus sisaldub jätkuvalt üks ebamõistlik nõue. Nimelt täiendatakse eelnõu §-i 1 punktiga 44 välismaalaste seaduse §-i 176 lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Tööandjal, kelle juures töötamiseks tähtajalist elamisluba taotletakse, peab olema vahetult enne elamisloa taotluse esitamist vähemalt 12 järjestikuse kuu jooksul olnud tegelik majandustegevus Eestis.“

Tööandja eelneva tegeliku majandustegevuse nõue sisaldub eelnõus ka seoses renditööga. Eelnõu § 1 punktide 23 ja 45 kohaselt peab renditöötaja tööandja vahetult enne lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluse ja tähtajalise elamisloa taotluse esitamist vähemalt 18 järjestikuse kuu jooksul tegelik majandustegevus olema Eestis või teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis.

Kaubanduskoda on tööandja eelneva tegeliku majandustegevuse nõude kehtestamisele vastu järgmistel põhjustel.

- **Väheneb Eesti ettevõtluskeskkonna, sh investeerimiskeskonna atraktiivsus.** Muudatuse jõustumisel ei saa alustavad ettevõtjad võtta tööle välismaalast, kellele on antud tähtajaline elamisluba töötamiseks. Näiteks kui Eestis asutatakse uus ettevõtja, mis teeb 100 miljoni euro suuruse investeeringu ja loob 100 uut töökohta, millest 20 ei ole võimalik täita kohalike töötajatega, siis muudatuse jõustumisel ei ole sellisel ettevõtjal lubatud koheselt palgata

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. Kõige liikmed annavad üle 40 protsendi Eesti ettevõtete käibest, ligi 40 protsendi puhaskasumist ja tasuvad üle 40 protsendi riiklikest maksudest. Koda esindab ja kaitseb kõigi ettevõtjate ühishuve ning on mitteriiklik ja apoliitiline organisatsioon.

töötamiseks mõeldud tähtajalise elamisloaga välismaalasi, sest ettevõtjal puudub Eestis eelnev majandustegevus.

Muudatus ei avalda negatiivset mõju mitte üksnes alustavatele ettevõtjatele, vaid ka teistele ettevõtjatele. Kuna tegeliku majandustegevuse nõue ei ole seotud ettevõtja asutamise kuupäevaga, vaid tegeliku majandustegevusega, siis paljudel juhtudel ei pruugi ettevõtjal olla sisulist majandustegevust esimeste kuude või ka aastate jooksul. Näiteks kui ettevõtja arendab uut tehnoloogiat või tegemist on tööstussektoris tehtava investeeringuga, kus eelnevalt tuleb taotleda erinevaid lubasid ja kooskõlastusi, siis sellistel ettevõtjatel ei pruugi olla sisulist majandustegevust või müügitulu ka juhul, kui ettevõtja asutamisest on möödas rohkem 12 kuud.

Seega muudatuse jõustumisel ei ole osadel ettevõtjatel võimalik palgata tähtajalise elamisloaga välismaalasi ning see võib süvendada (oskus)tööjõu puudust teatud sektoris. Seetõttu võib investeering jääda Eestisse tegemata, uued töökohad loomata ning riigil jääda saamata täiendav maksutulu. Seega avaldab plaanitud muudatus negatiivset mõju investeeringute Eestisse meelitamisele kui ka laiemalt Eesti ettevõtluskeskkonna atraktiivsusele.

- **Suureneb tööandja ja Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi: PPA) töökoormus.** Kuna edaspidi peab PPA hindama, kas välismaalast palgata soovival ettevõtjal on tegeliku majandustegevuse nõue täidetud või mitte ja tegelik majandustegevuse nõude osas puudub ühtne definitsioon ehk seda mõistet tuleb sisustada iga kaasuse põhiselt, siis suurendab see muudatus PPA töökoormust, toob kaasa täiendavad kulusid ning võib tekitada vaidlusi tööandjatega nõude täitmise osas. Lisaks suureneb ka tööandja koormus, kes peab esitama PPA-le tõendeid selle kohta, et tööandjal on Eestis varasem tegelik majandustegevus vähemalt 12 või 18 kuud.
- **Väheneb nii välismaalaste kui nende tööandjate kindlustunne, kas välismaalasel on lubatud Eestisse tööle tulla, sest pole teada, kuidas tõlgendab PPA tegeliku majandustegevuse nõude täitmist.** Ebakindlust suurendab asjaolu, et juba täna oleme saanud ettevõtjatelt tagasisidet, et PPA ametnikud tõlgendavad välismaalaste seadust erinevatel aegadel ja linnades erinevalt. Kui suurendada PPA kaalutusruumi, siis see võib süvendada tänast probleemi.
- **Jääb ebaselgeks, mis probleemi soovitakse muudatuse abil lahendada.** Seletuskirjas (lk 38) on toodud välja, et muudatuse eesmärk on hinnata senisest tõhusamalt ettevõtja usaldusväärset ja võimekust täita välismaalaste seaduses sätestatud kutsuja kohustusi. Samas puudub seletuskirjast info selle kohta, et välismaalaste seaduses sätestatud kohustuste täitmisega on olulisi probleeme just alustavatel ettevõtjatel. Kui probleemid on seotud peamiselt alustavate ettevõtjatega, siis tuleb vastav statistika välja tuua ka seletuskirjas. Kui see ei ole nii, siis puudub meie hinnangul mõjuv põhjus muudatuse tegemiseks.

Lisaks ei viita seletuskirjas (lk 39) sisalduv statistika, et alustavad ettevõtjad võtavad tööle väga palju välismaalasi ning sellega kaasneb ebamõistlikult suur probleem. Seletuskirja kohaselt esitati viimase viie aasta andmete põhjal

töötamiseks tähtajalise elamisloa taotlemise menetlustes 5,28% taotlustest kuni 12 kuu jooksul ettevõtte loomisest. Seega suurem osa tööandjatest, kes võtavad välismaalasi tööle, on juba täna tegutsenud kauem, kui on eelnõus sätestatud tingimused.

- **Soovitud eesmärki aitavad saavutada eelnõus sisalduvad muud muudatused.** E-teenuste arendamine ja ühe akna põhimõtte kasutusele võtmine annavad PPA-le ja teistele järelevalveasutustele oluliselt paremad võimalused, et senisest kiiremini ja tõhusamalt avastada elamislubade ja viisade väärkasutust ning ebaseaduslikku sisserännet ja seeläbi tagada turvalisus, avalik kord ja riigi julgeolek. Seetõttu puudub meie hinnangul vajadus lisada seadusesse tööandja eelneva tegeliku majandustegevuse nõuet.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- **Muuta eelnõu § 1 punktide 23, 44 ja 45 sõnastust selliselt, et eelnõust jääb välja tööandja eelneva tegeliku majandustegevuse nõue. See tähendab, et eelnõust tuleb välja jätta välismaalaste seaduse § 176 lõiked 4 ja 5, § 176¹ lg 2 p 3 ning § 106 lg 8 p 3.**
- **Kui eelnevat ettepanekut ei ole võimalik ellu viia, siis palume viidatud sätetes asendada 12 ja 18 kuu pikkune majandustegevuse nõue 6 kuu pikkuse nõudega.**

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070